

Департамент освіти та науки
Хмельницької облдержадміністрації
Хмельницький державний центр естетичного виховання
учнівської молоді

Методичні рекомендації на тему «Постановка танцю «Плескун»

Підготувала
Методист Авдеева Л.Р.

Хмельницький
2022

Зміст:

1. Вступ	3 ст.
2. Основна частина	4 ст.
3. Музичний матеріал	12 ст.
4. Література	13 ст.

Вступ

Український народ протягом століть створював самобутню культуру, яка відбиває його багатогранне життя. Одним з її найцікавіших скарбів є танцювальне мистецтво. Кращі художні зразки народних танців збереглися і дійшли до наших народів. Вони стали невід'ємною частиною художнього життя України.

Серед танців, які побутують, можна відзначити хороводи, метелиці, гопакі, козачки, коломийки, кадрили, польки, серед них гідне місце займає танець «Плескун» .

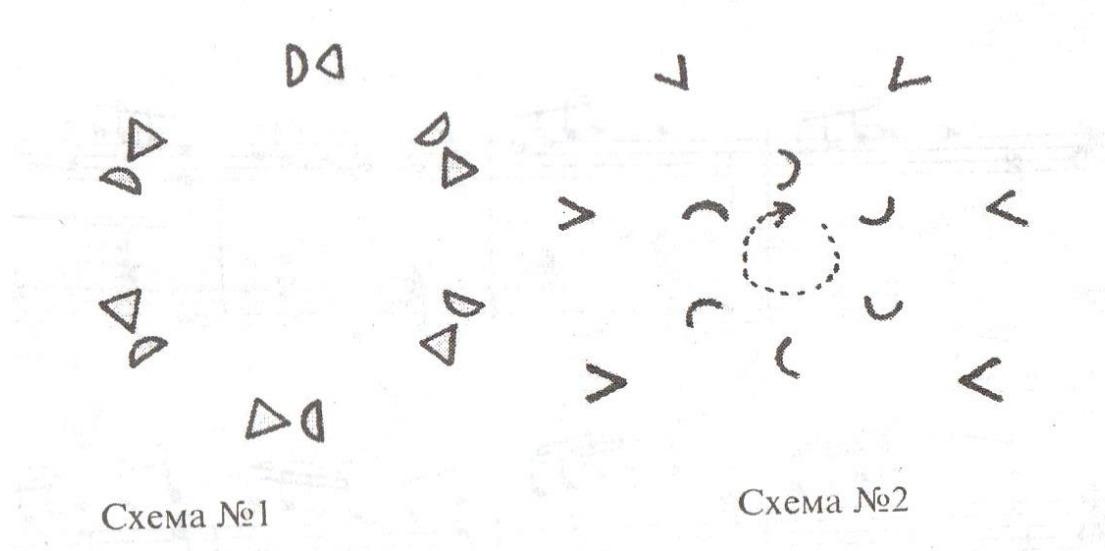
Основна частина

“ПЛЕСКУН”

Першоосновою цього танцю з'явився запис фольклористкою Віньковецького районного Будинку культури Хмельницької області Галиною Фурман у селі Пилипи цього ж району, який складався з плескання в долоні (в цьому збірнику воно зазначено як “основний рух танцю Плескун”) та кружляння по колу “полечкою” в парах.

Ця розробка розрахована на шість пар, але кількість пар може бути збільшена або зменшена.

Перед початком танцю виконавці стають за кулісами справа та зліва парами - положення № 10 - в такому порядку: за першими кулісами - перша та друга пари, за другими - третя та четверта, а далі - п'ята та шоста. Виконується музичний вступ 8 тактів. На 5-8 такті виконавці виходять на сцену простим танцювальним кроком (рух № 1), і розташовуються по колу, повернувшись один до одного обличчям, руки опущені вздовж корпусу (схема №13)

ФІГУРА ПЕРША. 32 такти.

Виконується перша та друга частини муз супроводу.

На I -4 такти: виконавці виконують “основний рух танцю Плескун рух № 22. На останню четверть четвертого такту танцюристи в парах стають в позу “Вальс” (положення № 14), яка зазначена в опису руху.

5-8 такти: пари кружляють, рухаючись по колу за годинниковою стрілкою пухом №3 - подільський основний хід, в повороті на останню чверть восьмого такту партнери в парах відокремлюються один від одного і стають в вихідну позицію цієї фігури танцю.

9-16 такти: танцюристи повторюють рухи, які виконувалися на попередніх восьми тактах.

17-28 такти: виконавці повторюють рухи, які виконувались в першій частині, цієї фігури.

На 29-32 такти: хлопці кроком № 1 - простий танцювальний крок розходяться і розташовуються півколом. Дівчата тим же рухом утворюють в центрі сцени коло (схема №2.)

ФІГУРА ДРУГА. 16 тактів.

Виконується перша частина музсупроводу.

1 -4 такти: дівчата рухаються по колу за годинниковою стрілкою рухом №3 в повороті ("полечка"), на третій такт, продовжуючи рухатись по колу, виконується "жете назад" з плесканням (рух № 18а), на 4 такті: виконується бігунець (рух №5).

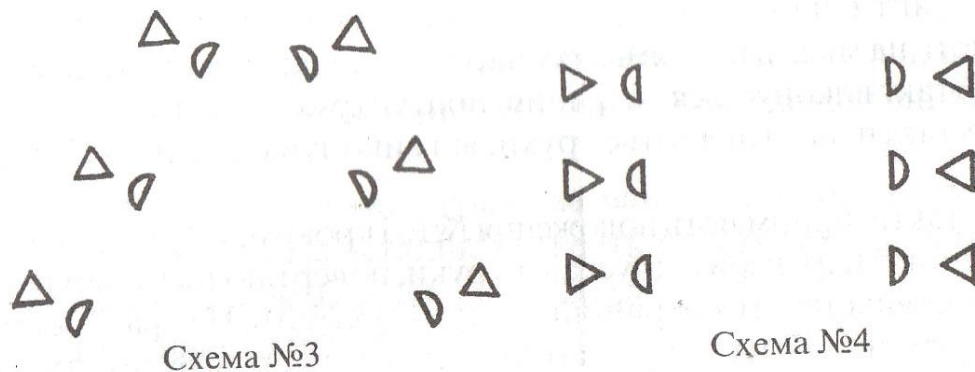
На 5-12 такти: двічі повторюються рухи 1 -4 тактів цієї фігури.

На 13-14 такти: дівчата рухом № 1 (простий крок) підходять до своїх

На 15 такт - дівчата виконують "жете назад" з плесканням (рух №18а).

На 16 такт дівчата виконують потрійний притуп (рух № ^ Водночас хлопці на 1-2 такти виконують просту дрібушку з притулом (рух № 16а).

На 3 такт хлопці виконують "жете назад" з плесканням (рух №18а). На 4 такт виконується потрійний притуп (рух № 10). Далі на 5-16 такти тричі виконуються рухи 1 -4 тактів цієї фігури. На кінець цієї фігури танцюристи вишикуються, як вказано на схемі №3.

ТРЕТЯ ФІГУРА. 16 тактів.

Виконується друга частина музсупроводу.

На 1 -4 такти: танцюристи виконують основний рух танцю Плескун

5-7 такти: партнери з'єднують праві руки зігнуті в ліктях (положення №15) і кружляють на місці, виконуючи крок №3, рухаючись за годинниковою стрілкою. Вільні руки на талії.

8 такт: партнери в парах роз'єднують руки і стають один проти одної о (схема №3) і виконують потрійний притуп. Руки на тали.

9-12 такти: повторюється основний рух танцю (рух №22).

13-14 такти: танцюристи кроком №3 розташовуються на сцені, ж вказано на схемі №4.

15 такт: танцюристи виконують два “жете назад” з плесканням (рух №18а).

16 такт: виконується потрійний притуп (рух №10), руки на талії.

ФІГУРА ЧЕТВЕРТА. 32 такти.

Виконується перша та друга частини музсупроводу.

1 -2 такти: танцюристи просуваються вправо таким чином. З “з-за такт” ліва нога злегка відокремлюється від підлоги. На “раз” - різко притупнути лівою ногою, поставивши її на всю ступню поруч із правою ногою. Руки відкриваються в другу позицію. Одночасно підняти праву ногу зігнуту в коліні, підйом правої ноги злегка витягнутий. На “і” - зробити енергійний крок вправо і притупнути всією ступнею об підлогу. Одночасно ліву ногу відокремити від підлоги. На “два” - приставити ліву ногу до правої, притупнувши всією ступнею, одночасно праву ногу, зігнути в коліні, відокремити від підлоги. На другий такт цей рух повторюється.

На 3-й такт виконується два “жете” назад з плесканням (рух № 18а). Руки опущені і трохи відведені назад.

4 такт: виконується потрійний притуп (рух №10). Руки на талії.

5-8 такти: танцюристи виконують рухи 1-4 тактів, але з інших ніг, просуваючись вліво.

9-12 такти: виконується до-за-до (рух № 19).

13-15 такти: партнери беруться за руки як записано в положенні №7 і кружляють на місці в напрямі руху часової стрілки, виконуючи рух №3.

На 16 такт виконується потрійний притуп (рух № 10). Руки на талії.

17-28 такти: повторюються рухи, які виконувались на 1 -12 такти цієї фігури.

29-31 такти: приймають положення №10 і кроком №3 утворюють коло.

На 32 такт: партнери відпускають руки, повертаючись обличчям один до одного, і виконують потрійний притуп (рух №10). На “раз” останнього такту - руки на талії, на “два” - партнери подають праві руки один одному, піднявши трохи вище голови (схема №5).

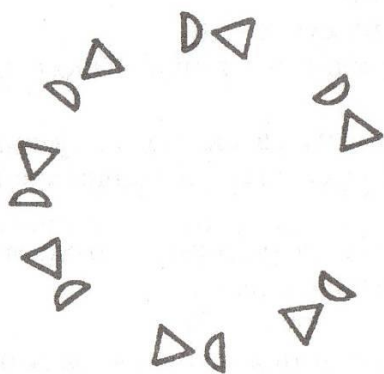

Схема №5

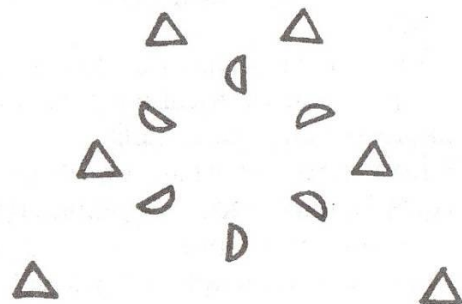

Схема №6

ФІГУРА П'ЯТА. 32 такти.

Виконується перша та друга частини музсупроводу.

1 -2 такти: танцюристи рухаються по колу в напрямку руху годинникової стрілки. Дівчата виконують рух №3 (подільський перемінний крок), кружляють під рукою у хлопця, виконуючи один поворот (на 1 -й такт вони опиняються спиною до хлопця, на 2-й - обличчям), одночасно хлопці рухаються за дівчатами подільським перемінним кроком. (рух №3)

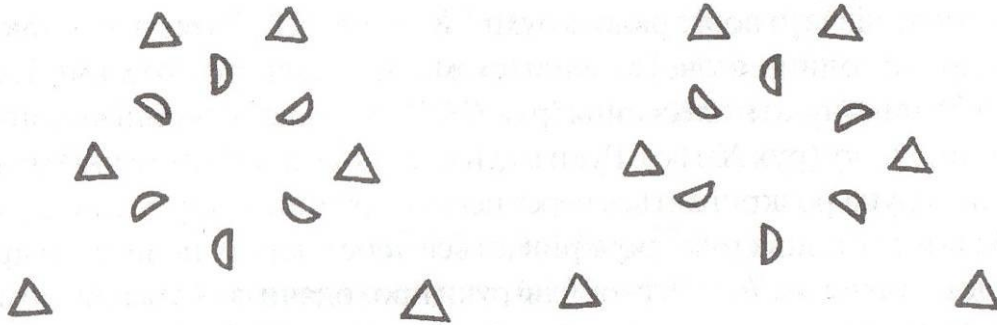

Схема №7

Схема №8

3-4 такти: повторюються рухи 1 -2 тактів і цієї фігури, але на останню чверть четвертого такту партнери роз'єднують руки і опускають їх вниз вздовж корпусу.

5-8 такти: танцюристи виконують варіант основного руху танцю "Плескун" (рух №22а). На останню чверть 8 такту танцюристи знову приймають позицію, в якій починали цю фігуру.

9-24 такти: танцюристи двічі повторюють рухи 1-8 тактів цієї фігури.

25-27 такти: танцюристи повторюють рухи 1-3 тактів цієї фігури.

28 такт: дівчата повертаються обличчям до хлопців і виконують потрійний притуп (рух №10).

29-30 такти: хлопці рухом №3 з відходом назад стають в півколо обличчям до глядача, одночасно дівчата, виконуючи рух №1 прямують в центр сцени і утворюють коло (схема №6).

31 такт: танцюристи виконують два "жете назад" з плесканням (рух №18а).

32 акт: всі виконують потрійний притуп (рух №10).

ФІГУРАШОСТА-16 тактів.

Виконується перша частина музсупроводу.

На 1 -4 такти: дівчата повертаються направо, протягують праві руки до центру кола, утворюючи зірочку. Ліві руки відкриті, долоні на рівні бедра (позиція №13) і рухаються по колу, виконуючи рух №3.(схема №7).

5 такт: дівчата повертаються обличчям до центру сцени і виконують два “жете назад” з плесканням (рух № 18а).

6 такт: дівчата виконують потрійний притуп рух №10, руки на талії.

7-й такт: дівчата повторюють (рух №18а).

8 такт: дівчата повертаються на 90° за рухом годинникової стрілки, виконують потрійний притуп, утворюючи зірочку (положення №13). Ліві руки протягують до центру.

9-16 такти: дівчата повторюють рухи 1 -8 тактів цієї фігури, але рухаються по колу проти годинникової стрілки (схема №8). Одночасно хлопці на 1 -4 такти: двічі виконують плескання (рух №23). 5-8 такти: хлопці виконують складну дрібушку (рух. №166). Руки в цей час діють наступним чином: на 5- й такт - ліва рука розкривається через першу позицію в другу, ліва рука на талії. На 6-й такт: ліва рука розкривається через першу позицію в другу, права йде на талію, на 7-й такт - обидві руки проходячи через першу позицію розкриваються в другу, долоні повернуті догори, на 8-й такт: обидві руки переводяться на талію. 9-16 такти: хлопці повторюють рухи, які виконували на 1-8 такти цієї фігури.

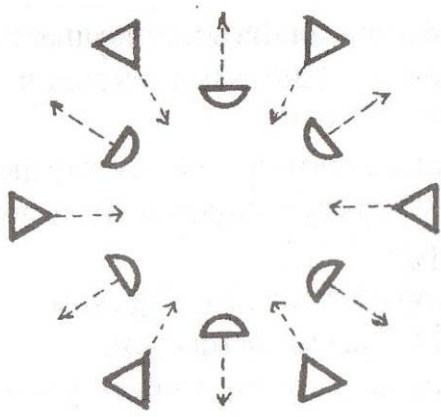

Схема №9

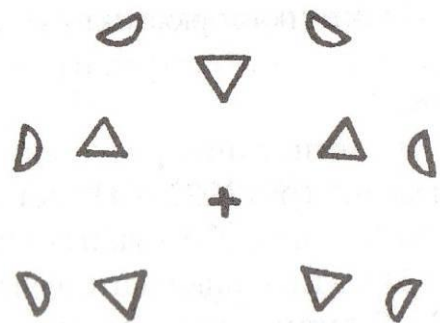

Схема №10

ФІГУРА СЬОМА. 16 тактів.

Виконується друга частина музсупроводу.

1 -3 такти: дівчата відходять назад, виконуючи рух №3, утворюють півколо.

На 4-й такт - виконують потрійний притуп. Руки на 1 -й такт поступово переходять в першу позицію, на 2-й - повертаються в третю позицію, на 3- й - розкриваються в другу позицію, на 4-й - беруться за талію. Одночасно хлопці, зігнувши корпус вперед, просуваються вперед

до центра сцени, утворюючи півколо, виконують рух №3. Руки опущені вниз, відведені трохи назад. На 4-й такт хлопці разом з дівчатами виконують потрійний притуп (рух №10). Руки на галії, корпус випрямлений, (схема №9).

5-6 такти: хлопці виконують подільську присядку з ударом по ступні (рух 216) з правої та лівої ноги. Одночасно дівчата виконують просту дрібушку з притупом (рух №16а, схема №10). Руки дівчат на 5-му такті відкриті по другій позиції, на 6-му такті - на талії.

7-й такт: всі танцюристи виконують “два жете” з плесканням (рух №18а).

8-й такт: всі виконують потрійний притуп (рух №10), руки на талії.

9-10 такти: хлопці повторюють рухи дівчат 1-2 тактів цієї фігури, одночасно дівчата теж рухом №3 підходять до хлопців з правого боку.

11-16 такти: партнери подають одне одному руки з'єднані в долонях (положення №10), рухаючись подільським перемінним кроком (рух №3), шикуються в дві лінії (схема №11)

ФІГУРА ВОСЬМА. 32 такти.

Виконується перша та друга частина музсупроводу.

1-4 такти. Всі танцюристи виконують рухи, які вони робили на 1-4 такти четвертої фігури, але дівчата починають рух з лівої ноги, просуваються попереду хлопців вліво, а хлопці починають з правої і просуваються поза дівчатами вправо.

5-8 такти: ці Ж рухи повторюються, але дівчата починають з правої ноги і просуваються вправо, а хлопці - з лівої і просуваються вліво.

9-12 такти: хлопці і дівчата обіймають дівчат за талії, дівчата кладуть ліву руку долонею на праве плече хлопця, вільні руки з'єднуються в долонях на рівні стегна. Танцюристи в парах кружляють на місці проти руху годинникової стрілки виконуючи рух №3. (схема №12)

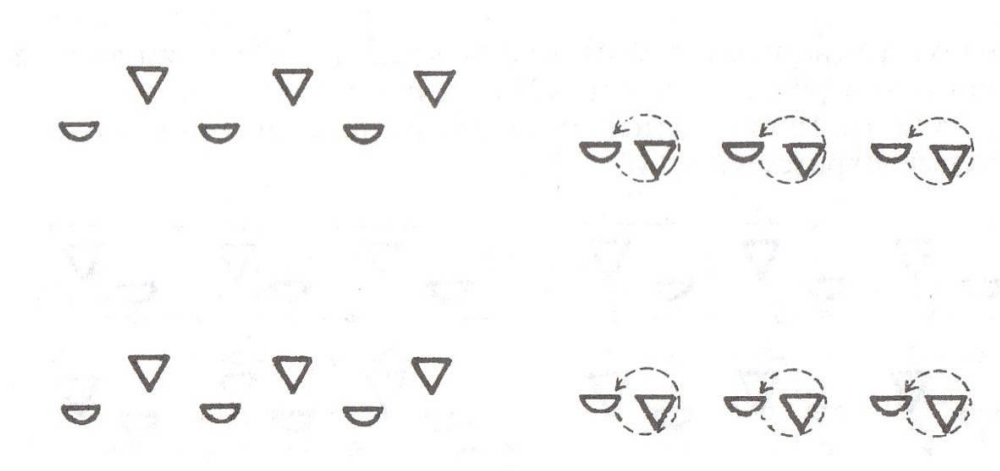

Схема №11

Схема №12

13-14 такти: партнери роз'єднують руки, відкриваючи їх в другій позиції, і виконують просту дрібушку з притупом (рух №16а). Під час притулу руки беруться за талію.

15 такт: танцюристи виконують “два жете” назад з плесканням, починаючи з правої ноги.

16 акт: всі виконують потрійний притуп (рух №10), руки на талії.

17-32 такти: повторюються рухи, які виконувались на 1 -16 такти цієї фігури.

ФІГУРА ДЕВ'ЯТА. 32такти.

Виконується перша та друга частини музсупроводу - темп жвавіший, ніж в попередньому музсупроводі.

1-2 такти: хлопці та дівчата міняються місцями, виконуючи поворот з плесканням (рух №24). Дівчата повертаються в напрямку проти годинникової стрілки, починаючи крок з лівої ноги, хлопці повертаються за рухом годинникової стрілки, починаючи крок з правої ноги. Дівчата проходять попереду хлопців (схема №13).

3-4 такт: танцюриста виконують просту дрібушку з притупом (рух №16а) - руки через першу позицію відкриваються в другу, а потім повертаються на талію.

5-8 такти: повторюються рухи 1 -4 тактів, але дівчата виконують поворот за рухом годинникової стрілки, починаючи з правої ноги, а хлопці повертаються проти годинникової стрілки, починаючи з лівої ноги. На кінець 8-го такту партнери повертаються обличчям одне до одного.

9-12 такти: танцюристи виконують основний рух танцю “Плескун” (рух 22); на останню четверть 12 такту партнери беруться під праві руки (положення №17).

13-15 такти: танцюристи кружляють на місці в напрямку руху годинникової стрілки виконуючи рух №3.(Виконується один поворот на 360°).

16 такт: партнери роз'єднують руки, повертаються обличчям до глядача і виконують потрійний притуп (рух №10), руки відкриті по другій позиції.

17-28 такти. Танцюристи повторюють рухи, що виконувались в 1-12 тактах цієї фігури (схема №14)

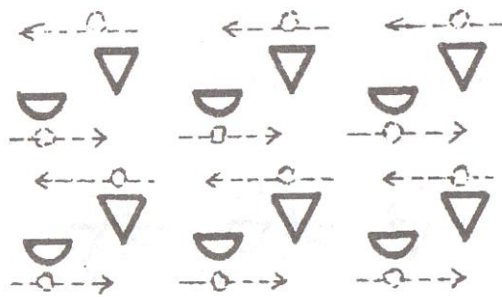

Схема №13

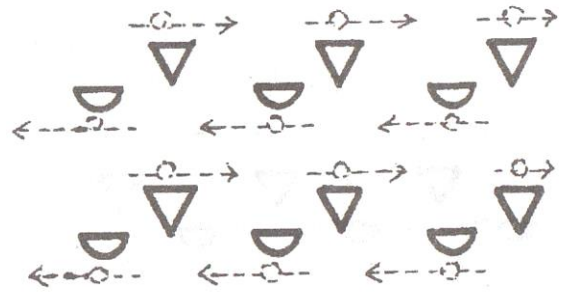

Схема №14

29-30 такти: танцюристи в парах кружляють так само, як в 13-15 тактах цієї фігури, але виконують поворот на 360° не на три, а на два такти музсупроводу.

31-32 такти: партнери роз'єднують руки, повертаються обличчям до глядача і виконують томбе з виносом ноги на каблук (рух №17). Дівчата починаючи з правої ноги, хлопці на позатакт у 31 такті роблять перескок на праву ногу і виконують рух № 17 з лівої ноги. Фінальна поза - у дівчат права рука відведена назад по 3 пониженій позиції. Ліва витягнута вперед по другій пониженій позиції. У хлопців навпаки - ліва рука знаходиться по іретій пониженій позиції, а права по другій пониженій позиції. Погляд один на одного.

Музичний матеріал

"ПІЕСКУН"

The image displays a musical score for a piano piece titled "ПІЕСКУН" (The Peasant). The score is written in 2/4 time and consists of four systems of piano accompaniment. Each system includes a treble and bass clef staff. The music features a simple, rhythmic melody in the right hand, often consisting of eighth and sixteenth notes, and a supporting bass line in the left hand. The piece is marked with a tempo of "Allegretto" and includes various musical notations such as slurs, accents, and dynamic markings like "p" (piano) and "f" (forte). The score is presented in a clear, legible format, suitable for a music book or manuscript.

Література:

1. Зайцев Є. «Основи народно-сценічного танцю». Частина I – К. Мистецтво, 1975.
2. Захаров В. Сочинение танца. Страницы педагогического опыта м. Искусство 1989